

Evaluatiedatum	Juli 2023																																		
Betrokken medewerkers	Dyslexiecoördinatoren, ondersteuningscoördinatoren, docenten, toegepast psychologen, orthopedagogen, coaches																																		
Doel	<p>Het dyslexieprotocol geeft het beleid weer t.a.v. hoe wij als school omgaan met dyslexie, welk stappenplan we hanteren voor dyslexie en voor leerlingen waarbij vermoedens bestaan van dyslexie. Het hoofddoel is goede begeleiding te geven indien er (mogelijk) sprake is van dyslexie door alle betrokkenen duidelijkheid te geven over ieders rol.</p> <p>Deze kwaliteitskaart is opgesteld volgens de richtlijnen 'Brede vakinhoudelijke richtlijn Dyslexie (2021)'.</p>																																		
Uitgangspunten	<p>Er bestaan verschillende definities voor dyslexie. Er is overeenstemming over het feit dat dyslexie als een lees- en/of spellingsprobleem gezien moet worden dat ernstig en hardnekkig is en dat gedifferentieerd dient te worden van lees- en/of spellingsproblemen als gevolg van onderwijsachterstanden en als gevolg van een bredere omgevings-, neurologische, sensorische en/of gedragsproblematiek. De criteria voor 'specifieke' leerstoornis in DSM-5 omvatten deze grote gemene deler (<i>uit de brede vakinhoudelijke richtlijn</i>).¹</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Probleem bij:</th> <th>Komt tot uiting bij:</th> <th>Consequentie</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Het automatiseren</td> <td>Directe woordherkenning (technisch lezen)</td> <td>Slecht tekstbegrip, traag lezen</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Onthouden van woordbeelden</td> <td>Foutieve spelling</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Onthouden van losse gegevens</td> <td>Jaartallen, topografie, formules, rijtjes, woordjes en begrippen beklijven niet</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Twee dingen tegelijk doen</td> <td>Schrijven en luisteren is moeilijk. Aantekeningen goed overnemen is lastig.</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Informatieverwerving</td> <td>Moeite met werkstuk maken/zelfstandige opdracht</td> </tr> <tr> <td>Moderne Vreemde Talen</td> <td>Het horen van klankverschillen</td> <td>Foutieve spelling</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Fonetische uitspraak (= een woord uitspreken zoals het klinkt)</td> <td>Foutieve uitspraak of verhaspelen van woorden</td> </tr> <tr> <td>Verbale vaardigheden</td> <td>Het vinden van de juiste woorden</td> <td>Leerling maakt verbaal zwakke indruk</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Het onder woorden brengen van een verhaal. Spreekt bij voorkeur in korte zinnen.</td> <td>Idem</td> </tr> <tr> <td>Concentratie</td> <td>Het zich moeilijk kunnen afsluiten van onbelangrijke zaken of achtergrond geluiden</td> <td>Snel afgeleid zijn</td> </tr> </tbody> </table>		Probleem bij:	Komt tot uiting bij:	Consequentie	Het automatiseren	Directe woordherkenning (technisch lezen)	Slecht tekstbegrip, traag lezen		Onthouden van woordbeelden	Foutieve spelling		Onthouden van losse gegevens	Jaartallen, topografie, formules, rijtjes, woordjes en begrippen beklijven niet		Twee dingen tegelijk doen	Schrijven en luisteren is moeilijk. Aantekeningen goed overnemen is lastig.		Informatieverwerving	Moeite met werkstuk maken/zelfstandige opdracht	Moderne Vreemde Talen	Het horen van klankverschillen	Foutieve spelling		Fonetische uitspraak (= een woord uitspreken zoals het klinkt)	Foutieve uitspraak of verhaspelen van woorden	Verbale vaardigheden	Het vinden van de juiste woorden	Leerling maakt verbaal zwakke indruk		Het onder woorden brengen van een verhaal. Spreekt bij voorkeur in korte zinnen.	Idem	Concentratie	Het zich moeilijk kunnen afsluiten van onbelangrijke zaken of achtergrond geluiden	Snel afgeleid zijn
Probleem bij:	Komt tot uiting bij:	Consequentie																																	
Het automatiseren	Directe woordherkenning (technisch lezen)	Slecht tekstbegrip, traag lezen																																	
	Onthouden van woordbeelden	Foutieve spelling																																	
	Onthouden van losse gegevens	Jaartallen, topografie, formules, rijtjes, woordjes en begrippen beklijven niet																																	
	Twee dingen tegelijk doen	Schrijven en luisteren is moeilijk. Aantekeningen goed overnemen is lastig.																																	
	Informatieverwerving	Moeite met werkstuk maken/zelfstandige opdracht																																	
Moderne Vreemde Talen	Het horen van klankverschillen	Foutieve spelling																																	
	Fonetische uitspraak (= een woord uitspreken zoals het klinkt)	Foutieve uitspraak of verhaspelen van woorden																																	
Verbale vaardigheden	Het vinden van de juiste woorden	Leerling maakt verbaal zwakke indruk																																	
	Het onder woorden brengen van een verhaal. Spreekt bij voorkeur in korte zinnen.	Idem																																	
Concentratie	Het zich moeilijk kunnen afsluiten van onbelangrijke zaken of achtergrond geluiden	Snel afgeleid zijn																																	

¹ Definitie DSM 5: 'Dyslexie is een alternatieve term die wordt gebruikt voor een patroon van leermoeilijkheden door problemen met een accurate of vloeiende woordherkenning, slecht decoderen en slechte spellingvaardigheden (APA, 2022).

Sociaal-emotionele ontwikkeling	Lage cijfers ondanks grote inspanning	Frustratie en demotivatie
---------------------------------	---------------------------------------	---------------------------

Figuur 2: Kenmerkende problemen bij dyslexie. Bron: Schoots-Wilke, H., i.o.v. Min. OC&W, Dyslexie, een praktische gids voor scholen in het VO, 2002

Aanpak

Signalering

Wanneer er vermoedens zijn van dyslexie, zal de leerling gescreend worden. Alle eerstejaars leerlingen maken in oktober Testsuite 7 Nederlands van Muiswerk waarbij er snel en efficiënt wordt onderzocht of een bepaald Meijerink taalniveau (1F, 2F, 3F of 4F) door de leerling wordt beheerst, maar tevens ook als screening kan worden gebruikt. Daarnaast zal er een dossieranalyse gedaan worden, zullen de resultaten worden bekeken en zal er een gesprek plaatsvinden met de coach en de docenten. Mochten de vermoedens ook op onze school blijken, kan 'Numo' (een adaptief oefenprogramma waarin leerlingen op hun eigen niveau oefenen) ingezet worden gedurende een bepaalde RT-periode. Na deze periode wordt nogmaals Testsuite 7 Nederlands van Muiswerk afgenomen om te kijken of de leerling baat heeft gehad bij het oefenen. Mocht dit niet het geval zijn, dan zal er samen met de orthopedagoog worden besproken wat de vervolgstappen zullen zijn. Daarnaast bestaat er voor iedere leerling de oefenmogelijkheid met Numo, wanneer hier behoefte aan is.

Gediagnosticeerd met dyslexie

Wanneer een leerling gediagnosticeerd is met dyslexie en het onderzoeksverslag en de dyslexieverklaring zijn aanwezig op school, dan kan de leerling gebruik maken van de faciliteiten. In één van de eerste weken van het schooljaar zullen alle eerstejaars leerlingen uitleg krijgen over de faciliteiten waar zij recht op hebben. Dit wordt gedaan door de dyslexiecoördinator.

Faciliteiten

- Leerlingen mogen gebruik maken van Readspeak. Dit is een spraak- en taalsoftware. Ze kunnen hierbij gebruik maken bij het voorlezen van bepaalde boeken en bij het voorlezen van toetsen.
- Extra tijd voor oefeningen en opdrachten.
- Leerlingen mogen tot 20% extra tijd gebruiken bij toetsen.
 - Bij officiële schoolexamens (SE) en centrale examens (CE) is de toegestane extra tijd 30 minuten.
- Computer als schrijfgerei.
- Bij centraal examens wordt er gebruik gemaakt van verklanking.
- Er wordt rekening gehouden met spelfouten.
- Toetsen kunnen vergroot (A3) worden aangeleverd.
- De leerling kan aangeven geen leesbeurten klassikaal te willen krijgen.

(Voorwaardelijk voor recht op extra tijd bij het maken van PTA's en examens is dat de leerling gedurende de schoolloopbaan al gebruik heeft gemaakt van faciliteiten, tenzij dyslexie in leerjaar 3 of 4 zou worden vastgesteld).

Stappenplan dyslexieonderzoek

In het document 'Stappenplan dyslexieonderzoek' wordt er beschreven welke stappen er moeten worden genomen wanneer er een dyslexieonderzoek wordt uitgevoerd. Hierin worden ook o.a. de testmaterialen beschreven die worden gebruikt bij het afnemen van een dyslexieonderzoek.

Procedure

Functie	Taken
Dyslexiecoördinator	<ul style="list-style-type: none">• Signalen van dyslexie verzamelen.• Dossieranalyse doen.• RT periode opzetten en monitoren.• In gesprek met leerlingen met dyslexie.• Readspeaker regelen.
Toegepast psycholoog	<p><i>(Mocht er mogelijk sprake zijn van dyslexie):</i></p> <ul style="list-style-type: none">• Onderzoek uitvoeren.• Verslag schrijven.
Orthopedagoog	<ul style="list-style-type: none">• Dossieranalyse bespreken. <p><i>(Mocht er mogelijk sprake zijn van dyslexie):</i></p> <ul style="list-style-type: none">• Onderzoek uitvoeren.• Verslag schrijven.• Afstemmen met de orthopedagoog-generalist.
Vakdocenten	<ul style="list-style-type: none">• Signaleren van dyslexie en dit doorgeven aan de dyslexiecoördinator.• Faciliteiten mogelijk maken.
Coach	<ul style="list-style-type: none">• Signaleren van dyslexie en dit doorgeven aan de dyslexiecoördinator.
Ondersteuningscoördinator	<ul style="list-style-type: none">• Meedenken over en het opzetten van het dyslexieprotocol.